

TIL LESEREN

Denne boka har ganske mange og ulike temaer. Men de handler alle om å være menneske. Guds menneske. Og hva vil det si å være Guds menneske? Det er et stort spørsmål med mange og lange svar. Men jeg har tro på spørsmålene og på at du kan svare både ærlig og godt. Jeg håper at svarene dine blir til mer enn en fin tanke eller en god plan. Jeg håper de fører til handling. Tanke og handling hører sammen. Til slutt blir det et liv.

Jeg vil noe med det jeg skriver. Jeg vil at du skal tenke stort om hva det er å være menneske, stort om deg selv og stort om Gud. Jeg vil at du skal være den beste utgaven av deg selv. For å være det må du vite hvem du er og kjenne din historie – historien om veien du har gått for å bli den du er i dag. Derfra handler det om hvor du vil hen. Hvilke valg du gjør, hva du tror er sant og hva du lar styre dine valg.

Jeg tenker meg at vi selv kan skrive historien om oss selv, og jeg ønsker deg en god og sann historie. En historie der du kan se ditt liv som en del av «Den store historien» – Guds historie. I denne store historien er det rom for livet slik det er. Slik du opplever det. Ekte historier om ekte mennesker med oppturner og nedturner. Ekte mennesker med en ekte Gud.

Utvalget av tema og spørsmål er et resultat av møter med

ungdommer gjennom mange år. Jeg har hatt gleden av å møte mange, både som daglig leder for KRIK og noen år som folkehøgskolelærer. Og så har jeg vært ung og lovende en gang jeg også, og da lurte jeg på mange ting. Derfor er utvalget av tekster og tema også preget av «ting jeg med fordel kunne ha tenkt på før ...»

Selv om det er mange spørsmål i denne boka, har den et fundament. Den er preget av det jeg tror på og står for. Jeg har prøvd å beskrive dette fundamentet med noen setninger som jeg tror er sanne, og som jeg prøver å leve etter.

Jeg tror at Han som har skapt meg, kjenner meg best.

Jeg tror på det ekte framfor det perfekte.

Jeg tror at mennesket har en uendelig verdi

og et enormt potensial.

Jeg tror på lagspill og gode trenere.

Jeg tror at troen er et liv – ikke en teori.

Disse fem setningene danner en slags startposisjon og en retning for det jeg skriver. De sier noe om de mest grunnleggende sannhetene i livet mitt, og noe om hvor jeg leter etter svar når jeg kaster meg over mange store spørsmål. Det er en retning som viser en tro på Gud, mennesker og fellesskapet. En retning som bygger oss opp, i stedet for å bryte oss ned. En retning som ikke styres av frykt, men av tro og håp.

På mange måter har disse fem setningene vokst fram fra livets frustrasjoner og gleder. Noe er basert på egne erfaringer, og noe har jeg fra samtaler med andre. For meg er disse fem setningene noe jeg fester blikket på når jeg opplever at livet tar litt tak og river i meg. Det er holdepunkter jeg opplever at

funker i møtet med livet. I disse fem setningene prøver jeg å si at jeg tror Gud skapte mennesket og at Bibelen er relevant for mitt liv. Jeg prøver å si at jeg er lei av at vi skal framstå som glansbilder. Jeg vil ha det ekte tilbake. Det som ikke er så slitsomt og perfekt på overflaten. Jeg prøver å si at jeg har tro på mennesket, og jeg tror at Gud er en Gud som ønsker det beste for oss, selv om livet og verden kan være ganske kjip, ond og meningsløs noen ganger. Jeg tror mer på lagspill enn på individualisme og egoisme. Jeg tror på vennskap som tåler både motgang og medgang, ærlighet og åpenhet, og som utfordrer oss til å bli bedre versjoner av oss selv.

Siden resten av dette prosjektet skal handle om deg, så la oss snakke litt om meg først. Det er på sin plass at jeg presenterer meg og sier hvem jeg er og hvorfor jeg skriver.

Jeg har rukket å bli 38 år. Jeg vokste opp i Sarpsborg med mor, far og en søster som er fem år yngre enn meg, og nå bor jeg i Oslo.

Jeg er en relativt idrettsbasert type. Ikke at jeg er helt ensporet og totalt sportsidiot, men idrett og trening har alltid vært en stor del av livet mitt. Jeg har tilbrakt mye tid på diverse idrettsbaner – jeg spilte blant annet håndball i 15 år. Jeg kjører og går mye på ski, spiller golf, tennis, padler, spiller fotball med venner og ellers mest mulig som involverer en ball. Jeg har gått befalsskolen i marinen, studert seks år på Norges Idrettshøgskole, jobbet som folkehøgskolelærer, og var daglig leder for KRIK i litt over sju år.

Nå er jeg lærer på Menighetsfakultetet. Og så spiller jeg piano. Utover det er jeg en ganske omgjengelig fyr. I alle fall mener jeg det selv. Jeg sjekket det med en venn av meg, og han sa at han var enig – stort sett.

Som du kanskje skjønner, har jeg alltid vært sulten på utfordringer og utvikling. Jeg liker å prøve nye ting, få til ting og forstå ting. Jeg liker å bli bedre i det jeg driver med. Jeg er glad i å trene og merker at det hjelper. Det gir mestringsfølelse og motiverer til innsats. Idrettsmannen i meg har nok hatt en god del å si for hvordan jeg forholder meg til livet. Som oftest er jeg glad for at jeg er den jeg er, men til tider har sulten etter framgang og utvikling også vært litt slitsom. Det er lett å la seg rive med, slik at det alltid handler om å bli bedre. Et bedre menneske, bedre enn jeg er nå og kanskje bedre enn de andre.

Jeg tar jeg meg selv i å være mer opptatt av hvor og hva jeg vil, enn å være der jeg er. Det er jammen en vanskelig balansegang. På den ene siden lever jeg her og nå. På den andre siden så vil jeg noe med livet mitt. Jeg vil ikke leve uten retning, være passiv eller overlate livet til tilfeldighetene. Jeg vil ha retning og fart – og samtidig være til stede. Jeg vil være fornøyd med den jeg er, der jeg er, og samtidig vil jeg se mitt forbedringspotensiale, vokse og utvikle meg.

En av de tingene jeg er sikker på, er at mennesker er ulike. Alle har forskjellige erfaringer og er på forskjellig sted i livet. Kort sagt: Mennesker er forskjellige. Derfor vil kanskje ikke alle spørsmål og tema i denne boka treffe alle. Jeg vil anbefale å bruke mest tid på det som treffer deg og engasjerer deg. Når det er sagt, er min erfaring at de spørsmålene jeg ikke liker, eller som ikke gir mening, enten spørsmål jeg ikke trenger, eller spørsmål jeg trenger, men ikke liker. Vurder selv. Bare vær ærlig med deg selv og gi spørsmålene en sjanse.

Jeg vil si litt mer om min tro, for den preger det jeg skriver.

Den er egentlig grunnen til at jeg skriver. Jesus er den aller viktigste personen i livet mitt. Det som står i denne boka, ønsker jeg skal speile hans liv og lære. Det kommer ofte veldig tydelig fram hvor jeg står og hva jeg tror. Samtidig er mange spørsmål ganske åpne. Det er både fordi jeg ikke vil pushe noen til å ta valg de ikke er klare for, og fordi mange av spørsmålene ikke har noe fasitsvar (eller at jeg ikke vet hva som er fasiten). Dessuten er valgene dine. De skrittene du ønsker å ta, må du ta selv. Du må gjøre troen til din egen.

Alt vi gjør, tenker og ønsker kan kombineres med bønn. Jeg vet ikke hva slags forhold du har til bønn, men den svenske forfatteren og teologen Peter Halldorf sier noe jeg liker: «Bønnens mål og mening er flettet sammen med selve meningen med våre liv: Hvordan blir man seg selv som menneske om man er skapt i Guds bilde?»¹ Sagt på en annen måte: Bønn handler om å leve og tenke som om vi er skapt som unike mennesker, av en Gud som vil forme oss til den beste utgaven av oss selv. Gud bryr seg om hele livet og hele deg. «Det er i ham vi lever, beveger oss og er til» står det i Apostlenes gjerninger 17,28b, og jeg tror at han lever, beveger seg og er til i oss også.

PÅ SPORET AV NOE EKTE

I fjor var jeg i Nepal. En dag var jeg på et marked, og der kom jeg over et par veldig kule Adidas basketballsko. De var attpåtil ganske billige. Selgeren skrøt av dem. «Very good quality! Real leather.» Jeg kjøpte dem. Første dagen med regnvær hjemme i Norge løsnet overlæret fra sålen. De var

limt med noe annet enn vannfast lim. Skoene var ikke ekte. De holdt ikke det de lovet. Det ante meg nok at de ikke var ekte, men jeg lot meg lure av at de så bra ut, og at de var billige. De står fortsatt i gangen hjemme som en påminnelse om hvor viktig det er å skjelne det ekte fra det uekte.

Hva er ekte vare og hva er bare dårlige kopier? Hvem er oppriktig og ærlig, og hvem er bare politisk korrekt? Hvem er den de sier at de er og hvem er bare et skall av image? Hva er sant og hva er løgn? Hvem holder det de lover? Det sies at en god løgn er 90 % sann. Da er det vanskelig å få øye på løggen.

Jeg prøver å skrive om å søke det ekte. Om å skille mellom ekte og uekte, sant og usant. Dette er spesielt viktig når det handler om det vi bygger livet vårt på. Vi har alle et sett med «sannheter» – ting vi tror om oss selv – om verdenen vi lever i, om hvordan vi forholder oss til andre og om hvem Gud er.

Er alle disse «sannhetene» 100 % sanne? Har du gått dem etter i sømmene for å sjekke om de holder i liminga? Alt lar seg ikke bevise. Ofte handler det om å tro. Men jeg mener det er all grunn til å øve seg i å søke det som er ekte. At det er samsvar mellom det vi blir lovt og den faktiske virkeligheten. Pappa bruker ofte uttrykket «hel ved». Uttrykket beskriver noe som er tvers gjennom ekte. Et bord laget av «hel ved» er ikke skjøtet eller limt, og du finner ikke sponplater under et tynt lag finér. Det er laget av massivt tre. Uttrykket brukes også om folk som er ekte. Folk som har integritet og er troverdige. De som er den de sier de er. I Bibelen står det mye om å være hel i sin ferd. Et eksempel på dette finner vi i 1. Mosebok 17,1, hvor det står: «Da Abram var 99 år gammel, viste Herren seg for ham og sa til ham:

‘Jeg er Gud, Den veldige. Lev for mitt ansikt, vær hel i din ferd!’» Det jeg hører er: «Lev ekte, og vær hel ved.»

Jeg tror vi kan øve oss i å skjelne mellom ekte og uekte. Jeg tror vi kan øve oss i å gjenkjenne det som er sant, og jeg tror at den øvelsen skjer i små og store valg. Slik blir vi «hel ved». I alle fall stadig mer hel, og mer den vi er skapt til å være.

DET EKTE OG DET PERFEKTE

Kan det perfekte stå i veien for det ekte? Kan ønsket om det perfekte bli starten på noe uekte og overfladisk?

Jeg har vært i London noen ganger. Når jeg går av på undergrunnsbanen, er det alltid en hyggelig digital stemme som sier «Mind the gap!» Jeg blir gjort oppmerksom på avstanden mellom toget og perrongen, slik at jeg ikke skal trå feil og ende opp med å sitte fast i dette «gapet». Det beste hadde vært om det ikke var noe gap, men det er der. Slik er det bare. Og slik er det i livet også.

Vi har alle en god del gap mellom ideal og virkelighet i våre liv. Jeg merker at det er en avstand mellom dit jeg vil og der jeg er. Slik vil det alltid være. Idealer, og det vi tenker på som det perfekte, vil alltid være et annet sted enn der vi befinner oss. Ideal og virkelighet vil aldri flyte sammen. Det ligger i idealenes natur. De er der framme, og vi er der vi er. Det må vi prøve å leve med.

Fristelsen til å framstå som en person som har klart å overvinne gapet, er stor, men også en slitsom balansekunst. For å løse gap-problemet, kan vi senke idealene ned på det nivået der vi selv er. Det vil føre til at idealene mister sin

funksjon. De slutter å vise retning. Idealer er ikke dommere, de er mer som et kompass som skal vise retning. En annen løsning er at vi later som vi lever opp til idealene våre. At vi later som om vi er perfekte. Da lurar vi både oss selv og de vi har rundt oss. Ingen av disse løsningene er gode. Der er tvert imot starten på et uekte og uærlig liv.

Jeg er lei av at alt skal være så perfekt. Jeg er lei av det overfladiske. Jeg er lei av meningsløse trender og grenseløs dyrking av idoler. Jeg er lei av spekulative overskrifter og artikler i dagspresse og ukeblader, som øser ut dårlige idealer og spiller vilt og hemningsløst på kjendiser, sex, kropp, dietter og alt som kan kjøpes for penger, slik at vi kan framstå som litt mer perfekte. Det irriterer meg at det selger så godt. Det irriterer meg like mye at jeg får litt lyst til å kjøpe avisa selv. Den eneste grunnen til at jeg ikke gjør det, er at jeg vet at de prøver å lure meg. Det er bare et salgstriks som jeg nesten går på, fordi jeg kjenner på utfordringen med å leve med et sprik mellom idealer og virkelighet. Jeg fristes til å tette igjen noen av gapene.

Jeg blir sikkert lurt noen ganger også, men jeg har bestemt meg for å ikke være lettlurt. Derfor har jeg bestemt meg for at jeg vil ha mer av det som er ekte. Jeg tror ikke det ekte ligger klistra utenpå folk flest, men på innsiden av folk flest. Utgangspunktet for et godt liv handler mer om hva som finnes på innsiden, enn hva som ligger på utsiden. Det ekte i oss begynner på innsiden.

Likevel bruker vi masse tid og krefter for å bygge opp en best mulig fasade og framstå mest mulig vellykket – på utsiden. Hva som til enhver tid defineres som vellykket, kult, riktig og trendy, ligger der som en fristelse. Det er lett å gå

på kompromiss med den vi er. Det er lett å ende opp i en kamp og et jag mot et liv som kan være både usunt og ødeleggende for oss.

Hvordan lever vi i spenningen mellom det ekte og det perfekte? For meg er det et spørsmål om vi skal leve med eller uten nåde. I denne sammenhengen er nåde retten til å frimodig beholde de gode idealene, selv om jeg svikter dem. Dessuten handler det om å ta et oppgjør med de dårlige idealene. Det er å tro at jeg ikke trenger å være perfekt. Det er å se idealene i det fjerne og likevel klare å tro at jeg er unik og verdifull. Idealet er å være ekte, ikke perfekt. Men det handler også om forandring, for ved å beholde idealene som et kompass, gir det livet en retning. Kompasset peker mot det ekte.

Dette er en bok som bør leses sakte og i små porsjoner. Noen sider om gangen er kanskje passelig dose. Det viktigste er ikke hva jeg skriver, men hvordan du svarer på spørsmålene og utfordringene. For å virkelig kunne dra nytte av det du leser, vil jeg anbefale at du leser sammen med noen og snakker med dem om det du tenker mens du leser. Jeg kaller det medvandring².

Medvandring er en variant av coaching eller mentoring som jeg har blitt introdusert for av Ole Magnus Olavsrud, som var leder i Navigatørene i mange år. Medvandring er å finne en person som kan være både supporter (både medgangssupporter og motgangssupporter), trener og oppmann. En som kan speile deg og gi deg tilbakemeldinger. Medvandring tar utgangspunkt i en relasjon der det er mye tillit. En relasjon hvor du kan være åpen og ærlig om hvordan du har det. Det kan være en som er noen år eldre enn deg, men det kan også være en god venn. Hovedpoenget er at det er en

relasjon med mye tillit og et sted hvor du kan dele dine tanker, drømmer, gleder og bekymringer. Slik blir vi bedre kjent med oss selv, med Gud og med det han har skapt. Det gjør oss mer bevisste på hvordan vi kan leve det livet vi har fått. Du må gjerne lese om medvandring før du går i gang med resten av boka. Da vil du få større utbytte av det du leser. Mer om medvandring finner du på www.krik.no/medvandring

BRUKSANVISNING

Dette er en av ytterst få bøker som kommer med bruksanvisning. Suppeposer har også bruksanvisning, og det er i grunnen ganske praktisk. Derfor prøver jeg meg på en suppe-metafor.

Ingredienser:

Erfaringer, tanker, selvinnsikt, følelser, positiv innstilling, romslighet og tilgivelse.

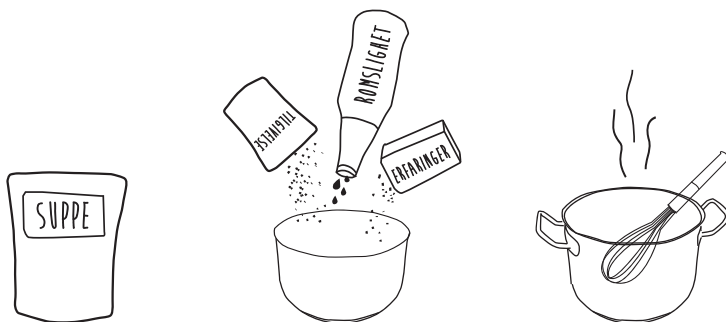
Utstyr:

Et liv, litt refleksjon, en medvandrer og litt god tid.

Fremgangsmåte:

Del opp innholdet i passende porsjoner og hell litt og litt i gryta. Rør litt rundt i tankene og spør gjerne en god venn om å hjelpe litt til med røringa. La det godgjøre seg på jevn varme til du får lyst til å fylle på med flere ingredienser. Smak deg frem til riktig konsistens. La det koke på jevn varme i lang tid. I mellomtiden kan du gå deg en tur, tenke deg litt om og snakke med en god venn. Smak litt på suppa hver dag

og fyll på med ingredienser når du får lyst. Om det blir klumper i suppa, så frykt ikke, men ta tiden til hjelp og la det småkoke litt noen ekstra dager.

Noen tips:

1. Les noen sider om gangen
2. Tenk deg godt om
3. Gjør deg noen notater
4. Snakk med noen du har tillit til om det du har tenkt
5. Vær litt tålmodig og vær ærlig, men god mot deg selv

DEL 2:

HVA BOR I DEG?

HVA BOR I DEG, DA, HOLM?

Jeg gikk befalsskolen i Marinen. Noen ganger var det morsomt, og noen ganger var det ikke så morsomt. Særlig det første halvåret var litt stress. Men i etterkant skjønte jeg at jeg hadde godt av det. Jeg hadde en del å lære. Etter hvert gikk det ganske bra. Selv om det var noen kjipe dager hvor ting gikk litt tungt, hadde jeg en positiv utvikling. En del lærte jeg underveis, og en del lærte jeg først etter at jeg fikk tenkt meg litt om.

En gang, på en inspeksjon, stoppet løytnanten foran meg. Jeg stilte «skap og lugar klar til inspeksjon», som det heter i Marinen. Men han ble bare stående og se på meg og tenke litt, før han sa: «Hva bor i deg, da, Holm?» Så gikk han videre. «Godt spørsmål, løytnant», tenkte jeg for meg selv. Det var en episode som mine to romkamerater hadde mye glede av. De hang opp spørsmålet på rommet og repeterte det til stadighet. Det førte til mye selvinnsikt og mange gode samtaler.

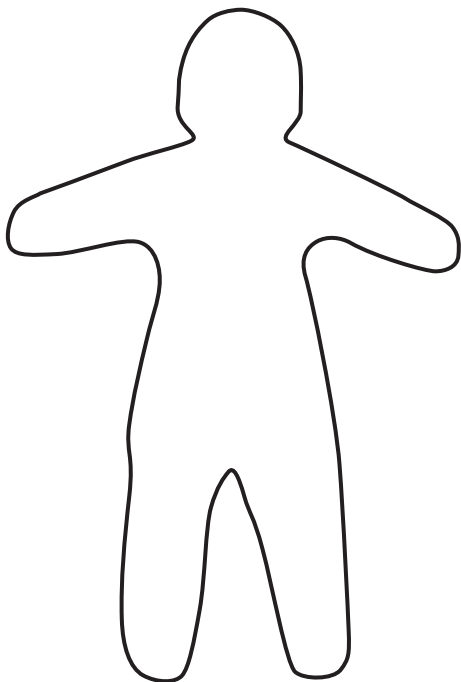
Med god hjelp av mine to gode romkamerater, Preben og Harald, fant jeg etter hvert ut at det bodde ganske mye i meg. Jeg hadde drømmer, lengsler, følelser, usikkerhet, skråriskerhet, erfaringer, talenter, noen såre punkter, noen styrker, noen svakheter ... og mye mer.

Hva bor i deg? Jeg vil oppfordre deg til å tenke litt på det, du også.

ØVELSER

Som mennesker er vi en blanding av mye forskjellig. Det er mange viktige biter som henger sammen på ulike måter og som gjør oss til den vi er. Du lurer kanskje på hvilke biter det er snakk om og hvordan de henger sammen? Derfor har jeg laget en liten oppgave. Her kommer en del ord som trenger å bli plassert. De skal plasseres både nær deg og langt unna deg. Viktige ting skal skrives med store bokstaver og uviktige ting med små. Noe hører hjemme et eller annet sted innenfor kroppen. Andre ting hører til på utsiden av kroppen. Kanskje er det også en sammenheng mellom noen av ordene. Da kan du bruke streker og piler. Pilens retning kan vise hva som påvirker hva. Her er det ingen fasit. Dette er en kreativ greie som kan sette i gang noen tanker. Føl deg fri til å legge til ord du savner.

FORSLAG TIL ORD SOM KAN PLASSERES →

TALENTER
TANKER
GUD
KUNNSKAP
VENNER
ONDSKAP
FØLELSER
KJÆRLIGHET
NATUR
TRO
VERDIER/HOLDNINGER
TRYGGHET
SELVDISPLIN
MENING
HÅP
VILJE
PRESTASJONER
NÅDE
HAT
GLEDE
PENGER
UTDANNING
SELVTILLIT
IMAGE

EN FIREDIMENSJONAL MODELL - OG TIDEN

Gratulerer! Du har akkurat begynt med en god selvrefleksjon. Om du følte du fikk noen store gjennombrudd, er det bra. Hvis du stanga litt, så er det også helt greit. Du har uansett gjort deg noen tanker som handler om hvordan du ser på deg selv og hvordan du mener at vi mennesker fungerer.

Spørsmålet «Hva er et menneske?» er et grunnleggende filosofisk spørsmål. Det finnes mange mulige svar, og verken du eller jeg er de første som prøver å svare. Det er skrevet en del hyllemeter om dette. Svarene er mange og ikke av typen man setter to streker under og går videre. Likevel er det et viktig spørsmål, for svarene er avgjørende for hvordan vi lever livene våre.

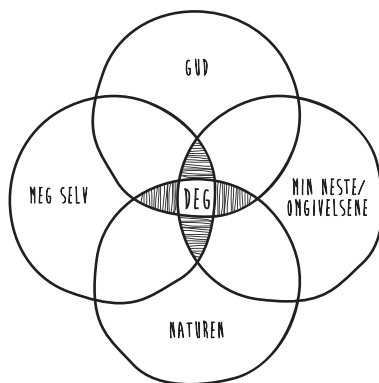
Å tro at «menneskets hensikt er å arbeide» får andre konsekvenser for livet, enn å tenke at «menneskets hensikt er å bygge gode relasjoner». Mye av vårt menneskesyn ligger gjerne litt bortgjemt. Det er der, men vi har ikke alltid nærkontakt med det. Jeg skal introdusere deg for en måte du kan få tak i noe av dette som handler om menneskesynet vårt. Men du får ikke en ferdig pakke der alt er forklart og definert. Dette er mer som et halvfabrikat du kan jobbe videre med selv.

Når jeg skal prøve å få litt oversikt over livet mitt og hvordan det er å være meg, er det ofte mange ting jeg må forholde

meg til. Det er mange ting jeg lurer på. Noen ganger kan ting være ganske sammensatt.

Jeg har en kamerat som heter Olav. Når vi i en samtale kommer inn på noe som er litt vanskelig og vi ikke helt klarer å konkludere, trekker han pusten dypt og konkluderer på jærdialekt*: «De e mangen ting.» Det er en ganske generell, men likevel god konklusjon. Vi forholder oss til mange ting som vi lurer på. Det er ikke alt vi kan vite sikkert. For å få litt struktur i alt vi forholder oss til, kan det være greit å forholde seg til en modell som får fram noen viktige perspektiver.

Gunnar Breivik er teolog og professor i filosofi. Han jobber på Norges idrettshøgskole (NIH) der jeg har studert. Gunnar var dessuten en av dem som var veldig aktiv i oppstarten av KRIK, særlig KRIK Villmark. Han har brukt en modell³ som jeg synes rydder litt opp i alle disse tingene vi forholder oss til. Jeg synes det er en god modell, som setter mye i system. Jeg har fortsatt ikke kommet på noe som ikke faller innenfor disse fire kategoriene:

*Figur 1:
Fire dimensjoner som
mennesket forholder seg til.
Basert på Breivik (1998).*

* Jærdialekt er det de snakker på Jæren, syd i Rogaland, der det alltid blåser, der det er flere kyr enn folk og alle har hver sin traktor. Men de som bor der er stort sett veldig trivelige typer og på alle måter ganske jordnære.

Modellen med de fire dimensjonene sier noe om hva et menneske er, fordi den sier noe om hva vi må forholde oss til. Men det er én ting *at* vi forholder oss til disse dimensjonene. Det som imidlertid er avgjørende, og som gjør oss til den vi er, er *hvordan* vi forholder oss til dem.

Alle disse dimensjonene er en del av oss samtidig som vi forholder oss til dem. Vi forholder oss til naturen, men vi er også en del av naturen. Vi forholder oss til Gud, men vi er også en del av Guds virkelighet. Vi forholder oss til vår neste og våre omgivelser, men vi er også en del av disse omgivelsene. For å ikke snakke om «meg selv». Jeg og «meg selv» utgjør en enhet. Her ligger noe av modellens begrensning. Vi kan ikke plassere oss på utsiden av oss selv, våre omgivelser, Gud eller naturen. Alt henger sammen i en uløselig helhet. Likevel er det en god øvelse å forsøke å svare på hvordan vi forholder oss til disse dimensjonene og hvordan de er en del av oss. Da er vi på god vei til å gjøre oss opp en mening om hvem vi er og hva som er meningen med våre liv.

Alt vi forholder oss til, har både mening og verdi i seg selv og mening og verdi for oss. For eksempel vil mennesker vi aldri har møtt, ha verdi og mening i seg selv. Mennesker vi kjenner og har en relasjon til, vil ha verdi i seg selv, og i tillegg vil de ha verdi for oss fordi relasjonen oss imellom er betydningsfull. Om jeg prioriterer noen få og gode venner framfor en litt mer overfladisk relasjon til mange mennesker, så sier det noe om hvor viktig nære relasjoner er for meg. På samme måte kan vi forholde oss til naturen. Naturen er verdifull i seg selv, men jeg kan ha et nært eller mindre nært forhold til naturen. Et nært forhold til naturen vil sannsyn-

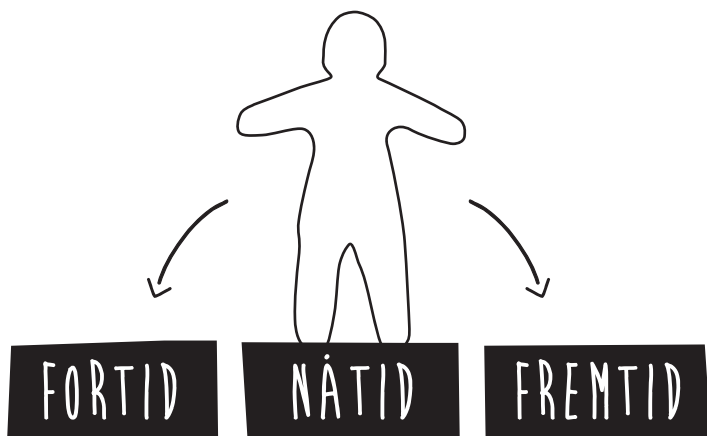
ligvis bety at jeg prøver å komme meg ut i skogen eller opp i fjellet så ofte jeg kan, noe som betyr at jeg kanskje må velge bort en del café- eller kinobesøk. Slik vil våre handlinger og vårt forhold til de ulike dimensjonene si noe om hvem vi er. Gud er Gud, enten vi tror eller ikke, men den betydningen Gud har i våre liv påvirkes av om vi tror at Gud finnes og hva vi tenker om ham.

Hvis vi skal bruke modellen til å si noe om oss selv, kan vi gjøre det litt på samme måte som i øvelsen om hva som bor i meg på side 27. Du kan gi boksene størrelse ut fra hvor viktig de er for deg, og du kan skrive noen stikkord om hvordan du forholder deg til dem. Jeg kan gi et eksempel: Dersom jeg skulle skrevet noe om hva som preger mitt forhold til naturen ville jeg sagt følgende: «Naturen er et godt sted å være. Jeg føler meg komfortabel der. Når jeg er ute og padler, merker jeg at jeg blir rolig på innsiden. Toppturer i Romsdalen er et studie av skaperverket og en fantastisk ramme for skiglede, mestring og fellesskap. Det er ikke langt fra topptur til bønn.» Disse få setningene sier noe om mitt forhold til naturen og noe om hvem jeg er.

Jeg vil legge til enda en dimensjon i denne modellen: tid. Det er umulig å komme seg unna tiden. Noen ganger kompliserer den livet veldig. Tidvis er jeg litt tidsoptimist. Jeg tror jeg skal rekke mer enn jeg faktisk gjør. Og det kan få følger. Når flyet går for eksempel – eller gikk. Og hvor jeg burde vært når, for å få tid til noe jeg ikke vet hvor lang tid jeg trenger for å gjøre. Da får jeg dårlig tid til noe annet jeg skal, og så ender det opp med at noen må slå i hjel tid (bruttalt). Så blir timingen dårlig, og jeg sitter der, midt i tjukkeste tidsklemma, og tenker på tiden som fløy så alt for fort, og

grubler over hvordan jeg skal komme tilbake til tidsskjemaet jeg hadde planlagt. Andre ganger er tiden helt topp. Det er gode tider. Timingen sitter som spikret. Jeg er til stede her og nå. Jeg er på rett sted til rett tid. Alt stemmer.

Poenget mitt er enkelt: Vi forholder oss til tid som noe veldig grunnleggende. Den er umulig å komme unna. Dypest sett forholder vi oss til tid på tre måter:

Figur 2: De tre ulike måtene vi forholder oss til tiden.

Dette er ikke revolusjonerende nyheter, men rydding er ofte ikke så revolusjonerende. Det handler mer om å få litt struktur.

Fortiden består av våre erfaringer. Den har vært. Vi kan ikke forandre på den, men vi kan lære av den. Dessuten har den preget oss og gjort oss til den vi er i dag. Det ligger mye

god selvinnsikt i å ta en grundig titt på sin fortid og hva som skjedde der.

Nåtid er nåtid. Jeg innser at det ikke er en god definisjon, men det viktigste å si om nåtiden er at det er der vi befinner oss akkurat nå. Dagens nåtid er morgendagens fortid. Men det fine med nåtiden er at vi kan gjøre noe med den. Det er her livet leves, og det er her vi må øve oss i å være til stede med hele oss. Det er ikke uten grunn at jeg har plantet strekfiguren litt ekstra godt ned i nåtiden.

Framtiden kommer, og vi vet ikke hva den vil bringe. I fremtiden ligger mulighetene. Målene vi setter oss handler om fremtiden. Framtiden kommer, men mange av de valgene vi gjør i nåtiden får konsekvenser for fremtiden.

Hvilken betydning har fortiden vår? I fortiden finner vi ting vi har opplevd. Både gode og vonde ting. Likevel kan vi stille oss spørsmål som handler om hvordan vi forholder oss til disse gode og vonde opplevelsene.

Hvilke erfaringer sier noe om hvem du er? Har du lært noe av det du har opplevd? Noe som vil prege din framtid? Har du turt å fortelle noen om det som var vondt og vanskelig? Forteller du om de gode opplevelsene? Har du lært noe som kan prege dine valg framover? Og slik går dagene. Tiden kommer, den er her, og den går. Vi lever, erfarer, tenker, velger, prøver, feiler og lærer, og det preger vårt forhold til oss selv og vår neste, til Gud og naturen. Og mens tiden går, utvikles vi gradvis til å bli den vi er.

De fleste av oss har hatt det litt kjipt noen ganger. Livet går ikke alltid på skinner. I slike faser er det lett å bli fullstendig fanget av nåtiden, uten at vi ser det fine og gode som skjer rundt oss. Evnen til å se noe som helst i et større

perspektiv er helt borte. Det er som om nåtiden feier alt perspektiv av banen. I slike situasjoner kan disse modellene hjelpe oss til å løfte blikket, og hjelpe oss til å plassere og definere utfordringen vi står oppi.